

Nr 63.

Ankom till riksdagens kansli den 5 december 1945 kl. 1 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med särskilda bestämmelser angående inventering av varulager i samband med krigskonjunkturbeskattningens avveckling.

I en den 2 november 1945 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 376, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning med särskilda bestämmelser angående inventering av varulager i samband med krigskonjunkturbeskattningens avveckling.

Beträffande författningsförslagets lydelse hänvisas till utskottets hemställan.

Rörande motiveringen för det i propositionen framlagda förslaget får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till förenämnda statsrådsprotokoll.

Förordningarna om krigskonjunkturskatt äro så konstruerade att lagervärderingen utövar ett avgörande inflytande på beskattningen. Under de år taxering till krigskonjunkturskatt hittills förekommit hava de uppgifter, som de skattskyldiga lämnat angående sina varulager, i regel godtagits. En kontroll av dessa uppgifters riktighet skulle nämligen hava varit synnerligen tidsödande, särskilt med hänsyn till primäruppgifternas stora omfattning och skiftande art. En bidragande orsak till att de skattskyldigas uppgifter om lagervärderingarna endast undantagsvis blivit föremål för närmare undersökning har varit, att denna kontroll hittills utan större olägenhet kunnat eftersättas till förmån för angelägnare arbetsuppgifter. Om nämligen lagret för ett visst beskattningsår upptagits för lågt, har man hittills kunnat räkna med att den obehöriga nedskrivningen av varulagret skulle komma att framtagas till beskattning under ett senare beskattningsår.

I och med krigskonjunkturskattens avveckling kommer emellertid saken i ett helt annat läge. Om varulagret vid den sista taxeringen till krigskonjunkturskatt upptages till för lågt värde och denna värdering godtages vid taxeringen, kommer den mervinst, som använts till den obehöriga nedskrivningen, aldrig att upptagas till krigskonjunkturbeskattning.

Den skattskyldige har haft två möjligheter att genom åtgärder i samband med varulagervärderingen undantaga mervinster från krigskonjunkturbeskattning. Den skattskyldige har sålunda kunnat underlåta att i inventariet upptaga delar av lagerbeståndet eller värdera lagret till priser, som understigit de lägsta värden, till vilka lagret enligt förordningarna om krigskonjunkturskatt fått värderas.

I ett flertal yttranden från länsstyrelserna över 1944 års allmänna skattekommittés förslag till avveckling av krigskonjunkturbeskattningen (SOU 1944: 62) har framhållits, att de skattskyldigas uppgifter angående varulagren lämnat mycket övrigt att önska. I mindre och medelstora handelsföretag hade vinsterna sålunda stundom utjämnats mellan de olika beskattningsåren genom att olika grunder för värdering av lagertillgångarna kommit till användning under olika år. Att konstatera detta ställde sig särskilt svårt i de fall då s. k. individuell lagervärdering tillämpades, vilket vore fallet i ett flertal branscher. Det gäves uppenbarligen här rika tillfällen till subjektiva bedömanden, vilka kunde utnyttjas för vinnande av lättnad i beskattningen i samband med krigskonjunkturskattens avveckling.

Då det sålunda synes erforderligt med särskilda kontrollåtgärder i samband med krigskonjunkturbeskattningens avveckling, har chefen för finansdepartementet under hand uppdragit åt centrala krigskonjunkturskattenämnden att — med utgångspunkt från att krigskonjunkturskatt icke skall uttagas för merinkomster, som hänföra sig till tid efter 1945 års utgång — utarbeta förslag till erforderliga kontrollbestämmelser. I enlighet härmed har centrala krigskonjunkturskattenämnden överlämnat en den 20 september 1945 dagtecknad skrivelse innehållande förslag till särskilda bestämmelser angående inventering av varulager vid slutavräkningen i samband med den tillämnade avvecklingen av krigskonjunkturbeskattningen.

Förslaget innebär i huvudsak följande.

För att i möjligaste mån skapa garantier för att hela lagret medtages i inventariet föreslår centrala krigskonjunkturskattenämnden, att samtliga bokföringspliktiga skattskyldiga skola åläggas att vid inventeringen den 31 december 1945 — eller, i de fall räkenskapsår icke sammanfaller med kalenderår, vid utgången av det första räkenskapsår, som därefter går till ända — låta inventariet eller i förekommande fall upprättade inventeringslistor undertecknas av två i inventeringen deltagande personer. Dessa skola enligt förslaget vitsorda att, såvitt för dem är känt, icke några lagertillgångar undantagits vid inventeringen. De personer, vilka sålunda skola styrka att den i inventariet uppgivna lagerkvantiteten överensstämmer med den verkliga, skola om möjligt utväljas bland dem, som dagligen syssla med lagrets bokföring och förvaltning.

För att hindra att ineliggande varulager värderas för lågt föreslår nämnden vidare, att de skattskyldiga skola åläggas att i inventariet uppgiva aneringen anskaffningskostnaden å ineliggande varor eller priset vid bokslutstillfället, om detta är lägre än anskaffningskostnaden.

Skyldigheten att inventera enligt nyssnämnda princip torde emellertid, enligt vad nämnden uttalar, för flertalet företagare innebära ett mycket betydande merarbete och borde därför icke påfordras i andra fall än då det med hänsyn till kontrollen vore oundgängligen nödvändigt. Med avseende härå och då skattskyldig med välordnad bokföring ofta torde kunna i annan ordning prestera en tillfredsställande utredning om de förhållanden varom här vore fråga borde möjlighet givas till befrielse från skyldigheten att verkställa inventering enligt de föreskrifter, vilka i allmänhet borde gälla. Sådan befrielse borde regelmässigt kunna medgivas företag med bokföring som nu sagts, men torde även kunna medgivas i andra fall exempelvis beträffande företagare som uppenbarligen icke kunde ifrågakomma till krigskonjunkturbeskattnings i sammanhang med avvecklingen. Det borde ankomma å vederbörande taxeringsintendent att avgöra huruvida sådan befrielse må kunna äga rum.

Slutligen framhåller nämnden att vid redovisningen av varulagret en uppdelning därav i vissa huvudgrupper skulle vara av värde ur kontrollsynpunkt. Sålunda borde särskilt upptagas kuranta varor, okuranta varor, ersättningsvaror (utom bränsle) samt bränsle. Upptoges okuranta varor borde angivas i vad mån en lägre värdering föranletts av att varorna icke vore kuranta. I fråga om andra lagertillgångar, således kuranta varor (inklusive fullgoda förbrukningsartiklar), borde grunderna för värderingen angivas i deklARATIONEN. Särskild uppgift borde lämnas rörande kontraherade men icke levererade varor, i den mån dylika kontrakt påverkat bokslutet. Därvid borde uppgift även lämnas om det i kontraktet avtalade priset samt därå verkställda nedskrivningar jämte motivering för dessa.

Beträffande var och en av de nyss angivna skilda varugrupperna borde enligt nämndens mening i deklARATIONEN angivas, i vad mån de hänförts till den mot förkrigs lagret svarande varukvantiteten eller inginge i lagerökning.

Tre reservanter inom centrala krigskonjunkturskattenämnden (direktören H. Ohlin, revisorn I. Jelf samt direktören B. Ljungberger) hava uttalat en i vissa delar avvikande uppfattning om vilka bestämmelser som i förevarande avseende äro erforderliga och lämpliga.

Över centrala krigskonjunkturskattenämndens förslag ha efter remiss yttrandan avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

Till stöd för det i den föreliggande propositionen framlagda förslaget har *departementschefen* anfört följande:

»I sitt betänkande nr 45 i anledning av propositionen nr 256 med förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1945 har bevillningsutskottet uttalat, att enligt utskottets mening krigskonjunkturbeskattningen borde avvecklas så snart möjlighet därtill föreläge. Med hänsyn till att krigstillståndet i Europa upphört och det kunde antagas, att en allmän strävan komme att göra sig gällande att föra hushållningen fram mot mera normala förhållanden, borde avvecklingen av krigskonjunkturskatten kunna påskyndas och möjligheten av dess avveckling redan per den 31 december 1944 omprövas.

Utskottet förutsatte i varje fall, att krigskonjunkturskatt icke skulle uttagas för merinkomster, som hänförde sig till tid efter 1945 års utgång.

När krigskonjunkturskatten vid krigets början infördes, förutsattes såsom naturligt, att en sådan beskattning skulle bestå så länge krigskonjunkturen varade. Jag finner det därför svara till syftet med krigskonjunkturskatten, att jämväl 1945 års mervinster underkastas dylik skatt. Ett ytterligare skäl härför är att det avvecklingsförfarande, vid vilket den slutliga effekten av krigskonjunkturbeskattningen förutsatts skola framkomma, lämpligen bör sammankopplas med en ny taxering till krigskonjunkturskatt och sålunda icke ske i form av en justering av den redan verkställda taxeringen för merinkomster under år 1944. Såsom bevillningsutskottet uttalat, torde krigskonjunkturskatt däremot icke böra uttagas för merinkomster som hänföra sig till tid efter 1945 års utgång.

I överensstämmelse med vad jag nu anfört, avser jag att senare framlägga förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1946, avseende merinkomster under år 1945, jämte förslag till avvecklingsföreskrifter. Dessa förslag torde komma att i huvudsak bygga på det betänkande i ämnet, som i december 1944 framlades av 1944 års allmänna skattekommitté. Förslagen torde böra prövas av 1946 års riksdag.

Ett slutavräkningsförfarande per den 31 december 1945 förutsätter emellertid, att frågan om utfärdande av de särskilda föreskrifter med avseende å lagerinventeringen nyssnämnda dag, som må finnas erforderliga, upptages till prövning redan vid innevarande års riksdag.

Enligt det förslag till bestämmelser angående lagerinventering, som centrala krigskonjunkturskattenämnden i enlighet med det nämnden meddelade uppdraget framlagt, skola bokföringspliktiga skattskyldiga i inventariet per den 31 december 1945 (motsvarande räkenskapsdag) angiva anskaffningsvärdet å inneliggande varor eller, om dagspriset vid bokslutstillfället (återanskaffningsvärdet) är lägre, sistnämnda värde. Vidare skola de skattskyldiga vara pliktiga att låta inventariet med avseende å däri upptagna varukvantiteter bestyrkas av två i inventeringen deltagande personer.

Som jag inledningsvis anfört, är varulagervärderingen av utslagsgivande betydelse för krigskonjunkturbeskattningen. Uppgifterna om lagervärderingen torde hittills hava lämnat mycket övrigt att önska, och någon verklig kontroll över lagervärderingen har icke kunnat genomföras. Detta förutsågs emellertid redan vid införandet av krigskonjunkturbeskattningen. Jag torde sålunda få erinra om mitt yttrande i propositionen nr 2 till 1940 års urtima riksdag, att man med ett slutavräkningsförfarande i utsikt kunde vid den årliga beskattningen nöja sig med en mindre rigorös tillämpning av de principer man funne sig böra uppställa, vilket vore till fördel dels för de skattskyldiga, å vilka mindre krav på utredning syntes kunna ställas i de särskilda fallen, dels för taxeringsmyndigheterna, för vilka i många fall fullgörandet av skyldigheten att i detalj granska de skattskyldigas lagervärderingar m. m. underlättades. Vid slutavräkningsförfarandet måste däremot,

såsom av det redan sagda framgår, strängare krav ställas både på utredning och på kontroll.

Behovet av normerande bestämmelser vid ifrågavarande inventering har vid remissbehandlingen av nämndens förslag icke ifrågasatts. Tvärtom har i ett flertal yttranden behovet av dylika föreskrifter understrukits. Mot nämndens förslag till inventeringsbestämmelser har emellertid invänts dels att föreskrifterna skulle medföra ett betungande merarbete för de skattskyldiga utan att i nämnvärd grad öka myndigheternas möjligheter till kontroll av varulagervärderingen, dels ock att det material, som därigenom framkomme, icke skulle kunna effektivt utnyttjas av taxeringsmyndigheterna.

Vad angår invändningen att de föreslagna bestämmelserna skulle medföra ett betungande merarbete för de skattskyldiga utan att i nämnvärd grad öka kontrollmöjligheterna vill jag gärna vitsorda, att den ifrågasatta metoden icke medför en fullt effektiv kontroll. För möjliggörande av en dylik kontroll skulle utan tvivel erfordras längre gående bestämmelser än de av nämnden föreslagna. Detta skulle å andra sidan medföra ett merarbete för de skattskyldiga av sådan omfattning, att arbetet icke rimligen bör åläggas dem. Nämndens förslag torde därför böra betraktas som resultatet av en avvägning, därvid beaktats å ena sidan de ofrånkomliga kontrollkraven, å andra sidan önskvärdenheten av att icke ålägga de skattskyldiga ett alltför betungande merarbete.

Enligt nämndens förslag skall i inventariet angivas antingen anskaffningsvärdet å de i inventariet upptagna lagertillgångarna eller, om återanskaffningsvärdet är lägre, sistnämnda värde. Det synes lämpligt att uppgiftsskyldigheten sålunda anknytes till ettdera av nämnda värden för att möjliggöra för taxeringsmyndigheterna att på grundval av förefintliga fakturor o. d. kontrollera riktigheten av uppgifterna. För att underlätta uppgiftsskyldighetens fullgörande torde emellertid den skattskyldige böra medgivnas valfrihet beträffande vilkendera metoden han önskar använda. De lämnade uppgifterna angående anskaffnings- eller återanskaffningsvärdena avses skola utnyttjas på så sätt, att taxeringsmyndigheterna genom jämförelse mellan nämnda värden, vilka skola angivas i deklARATIONERNA för taxering till krigskonjunkturskatt, och de i deklARATIONERNA likaledes angivna förkrigsvärdena å lagertillgångarna bilda sig en uppfattning om rimligheten av de uppgivna förkrigsvärdena. Råder missförhållande mellan anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet och det uppgivna förkrigsvärdet, avses närmare granskning skola äga rum. Uppgifterna om anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet skola med andra ord tjäna till ledning för taxeringsmyndigheterna vid bedömningen av vilka företag eller enskilda skattskyldiga som böra göras till föremål för närmare granskning; av lätt insedda skäl är det nämligen otänkbart, att samtliga skattskyldiga underkastas dylik granskning.

Vid jämförelsen mellan anskaffnings- eller återanskaffningsvärdena samt de uppgivna förkrigsvärdena avses taxeringsmyndigheterna skola begagna sig av förefintliga indexserier. Emellertid har från skilda håll anförts, att indexserierna avsåge ett alltför litet antal varor för att taxeringsmyndighe-

terna av desamma skulle få ledning vid bedömande av den prisstegring, som ägt rum under kriget. Det är givet, att den offentliga statistiken är otillräcklig för att i alla fall ge önskvärd ledning vid jämförelsen mellan de uppgivna värdena. Förefintliga indices utgöra dock det enda allmänna material, som står till buds för bedömandet av rimligheten av varulagervärderingen. Kompletterande material torde kunna anskaffas genom centrala krigskonjunkturens nämndens försorg.

Vidare har vid remissbehandlingen anmärkts, att värderingen skulle bli vilseledande, därest anskaffningsvärdet angäves för vissa varor medan andra varor upptoges till återanskaffningsvärdet. Emellertid bör framhållas, att marknaden i stort sett lär kännetecknas av stillastående eller fallande priser, varför vid tiden för ifrågavarande inventering återanskaffningsvärdet i allmänhet torde vara det lägre av nämnda värden. Vid angivna förhållande torde inventeringen i regel komma att anknyta till återanskaffningsvärdet, eftersom tillgångarna enligt bokföringslagen icke må upptagas över sina verkliga värden och det dessutom, med hänsyn till krigskonjunkturbeskattningen, knappast kan ligga i den skattskyldiges intresse att redovisa för höga värden. Skulle beträffande visst varuslag något återanskaffningspris överhuvud icke kunna angivas, torde det ligga i sakens natur, att anskaffningspriset skall angivas.

Förutom de nyss angivna värderingsmetoderna hava jämväl andra metoder pläгат komma till användning. Vad först angår den av åtskilliga företag tillämpade metoden att värdera lagret till utförsäljningspris synes en sådan värdering i och för sig tillfredsställande, under förutsättning att anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet kan fastställas genom lämnade uppgifter om vinst- och omkostnadspålägg. Under nyssnämnda förutsättning torde därför uppgifter, som anknyta till utförsäljningspriset, böra godtagas.

En värdering till förkrigspris eller till fasta styckepris lär däremot i en del fall endast med svårighet medgiva en nöjaktig kontroll. Även företag med välordnad bokföring hava emellertid använt dessa värderingsmetoder och det skulle utan tvivel vålla sådana skattskyldiga, vilka regelmässigt inventerat enligt någon av de nämnda principerna, ett betydande merarbete att med kort varsel övergå till annan värderingsmetod. Detta torde särskilt gälla vissa industriföretag. Olika utvägar hava därför övervägts i syfte att — utan att eftersätta kravet på kontroll — möjliggöra lättnader för sådana skattskyldiga, vilka visserligen tillämpat betryggande värderingsmetoder men icke använt sig av värdering till anskaffnings- eller återanskaffningspris eller till utförsäljningspris.

Centrala krigskonjunkturens nämnden har i detta hänseende föreslagit visst dispensförfarande. Praktiska skäl torde emellertid — såsom även ett flertal remissinstanser framhållit — tala mot det av nämnden ifrågasatta dispensförfarandet. Lämpligare synes vara att generellt tillåta sådana skattskyldiga, som tidigare regelmässigt tillämpat annan tillförlitlig metod än värdering efter anskaffnings- eller återanskaffningspriset eller utförsäljningspriset, att även vid ifrågavarande inventering använda samma metod; såsom

förutsättning härför bör dock även i nu ifrågavarande fall gälla, att anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet å lagret — som *alltid* skall angivas i deklARATIONEN för taxering till krigskonjunkturskatt — kan på tillförlitligt sätt framräknas med utgångspunkt från de i inventariet angivna värdena. Jag utgår därvid från att endast företag med välordnad bokföring komma att vid ifrågavarande inventering värdera lagret efter förkrigspris eller fasta styckepris och att de berörda företagen kunna på grundval av interna indices eller dylikt lämna nöjaktiga uppgifter om anskaffningsvärde eller återanskaffningsvärde å lagret.

För att underlätta ifyllandet av den deklARATION, som avses skola ligga till grund för slutavräkningen, torde de skattskyldiga vid inventeringen böra uppdelade varulagret i vissa grupper nämligen kuranta varor av förkrigs-kvalitet, okuranta varor av förkrigs-kvalitet, kuranta ersättningsvaror, okuranta ersättningsvaror, bränsle samt övriga förbrukningsartiklar. Kontraherade men icke levererade varor — som av vissa skattskyldiga i inventarierna upptagas tillsammans med varulagret — torde böra redovisas särskilt för sig. Däremot torde de skattskyldiga icke rimligen böra åläggas att redovisa vid sista förkrigsinkomstårets utgång ineliggande varulager i särskilda grupper; en dylik redovisning torde numera endast med svårighet kunna åstadkommas och torde för övrigt vara av föga värde.

De nu föreslagna bestämmelserna innebära självfallet icke något hinder för den skattskyldige att i inventariet verkställa erforderliga nedskrivningar; bestämmelserna beröra sålunda överhuvud icke frågan om de värden, till vilka tillgångarna skola redovisas i den skattskyldiges balansräkning. Då tillgångarnas värden i inventariet skola angivas enligt någon av de förenämnda metoderna blir emellertid följd, att nedskrivningar av ifrågavarande värden måste redovisas öppet.

Såsom redan omnämnts har centrala krigskonjunkturskattenämnden vidare föreslagit, att två i inventeringen deltagande personer skola på heder och samvete intyga att uppgifterna i inventariet om lagrets kvantitet överensstämmer med verkliga förhållandet. Jag biträder detta förslag. Emellertid anser jag, i likhet med vissa remissinstanser, att en dylik attest av den skattskyldige själv bör godtagas i de fall, då den skattskyldige ensam företagit inventeringen.

De av centrala krigskonjunkturskattenämnden föreslagna bestämmelserna torde böra kompletteras med vissa föreskrifter i syfte att garantera inventeringsförfarandets genomförande. Sålunda torde böra stadgas att, om skattskyldig vid upprättande av inventariet icke iakttagit de ifrågavarande föreskrifterna, av vederbörande taxeringsintendent lämnad uppgift angående lagertillgångarnas förkrigsvärde skall äga vitsord, där ej den skattskyldige *visar* att tillgångarna haft annat värde.

Vidare torde böra stadgas straff för den som, med vetskap om att samtliga lagertillgångar icke upptagits i inventariet, därå tecknat sådan försäkran angående inventariets riktighet som förut sagts. Straffet torde böra bestämmas

till dagsböter eller fängelse i högst sex månader. Har någon, utan att i den omfattning som skäligen kan fordras hava undersökt inventariets fullständighet, därå tecknat försäkran, varom nyss sagts, torde han, därest lagertillgång uteslutits ur inventariet, likaledes böra dömas till dagsböter eller fängelse i högst sex månader. I anslutning till det anförda torde böra framhållas, att den felande i vissa fall även lär kunna dömas till ansvar för delaktighet i av den skattskyldige begånget deklaraionsbrott.

Slutligen torde i förordningen böra intagas en föreskrift om att de däri meddelade bestämmelserna icke skola äga tillämpning å sådana bolag, vilka äro undantagna från skattskyldighet till krigskonjunkturskatt, d. v. s. systembolag som avses i förordningen angående försäljning av rusdrycker, aktiebolaget vin- och spritcentralen, aktiebolaget svenska tobaksmonopolet ävensom annat aktiebolag, från vilket utdelningen i sin helhet tillfaller staten.»

Utskottet.

I den föreliggande propositionen har — med utgångspunkt från att krigskonjunkturskatt icke skall uttagas för merinkomster, vilka hänföra sig till tid efter utgången av år 1945 — föreslagits vissa normerande bestämmelser angående särskild inventering av varulager i samband med krigskonjunkturskattens avveckling. Sålunda ha föreslagits regler i syfte att skapa garanti för att lagrets kvantitet i görligaste mån rätt uppgives i inventariet samt skyldighet att i inventariet lämna vissa uppgifter till ledning för bedömande av lagervärderingen.

Enligt förslaget skola ifrågavarande särskilda inventeringsbestämmelser iakttagas av skattskyldig, som är pliktig att föra handelsböcker, vid den inventering, som äger rum vid utgången av år 1945 eller, om räkenskapsåret icke sammanfaller med kalenderår, vid utgången av det räkenskapsår, som närmast därefter går till ända. Eftersom slutavräkningsförfarandet är avsett att ske per den 31 december 1945 kunde det synas i och för sig lämpligt att under alla förhållanden påfordra lagerinventering per nyssnämnda dag med iakttagande av de föreslagna särskilda inventeringsbestämmelserna. Att ålägga skattskyldiga, vilkas räkenskapsår icke sammanfaller med kalenderår, att inventera vid annan tidpunkt än räkenskapsårets utgång finner dock utskottet icke tillrådligt. Emellertid synas starka skäl tala för att skattskyldiga med räkenskapsår, som nyss sagts, beredes möjlighet att företaga och åberopa inventering vid utgången av år 1945 i stället för vid räkenskapsårets utgång. En förutsättning härför måste dock vara att inventariet upprättas i samband med en särskild vinstberäkning per den 31 december 1945, vid vilken hänsyn skall tagas till alla faktorer, som inverka på en vinstberäkning i ett ordinarie årsbokslut. Ifrågavarande vinstberäkning måste naturligtvis vara verkställd i sådan ordning, att den kan av taxeringsmyndigheterna kontrolleras, och bör sålunda vara införd i en särskilt för ändamålet upprättad huvudbok. Därest vinstberäkningen icke verkställs i nämnda ordning, bör den skattskyldige enligt huvudregeln vara skyldig att vid inventeringen vid räkenskapsårets slut iakttaga de särskilda inventeringsbestämmelserna vid äventyr att stadgandet i 3 § eljest blir tillämpligt.

En uppmjukning av bestämmelserna i 1 § i enlighet med vad nu angivits torde innebära fördelar såväl för de skattskyldiga som för taxeringsmyndigheterna. Om skattskyldig begagnar sig av den nu föreslagna möjligheten att uppgöra särskild inventering och vinstberäkning per den 31 december 1945, blir följden att den del av räkenskapsåret, vars vinst sålunda redovisas, vid krigskonjunkturskattens avveckling måste betraktas såsom en särskild beskattningsperiod. Vid sådant förhållande komma såväl den skattskyldige som taxeringsmyndigheterna, om vinstredovisningen skett på riktigt sätt, att undgå hänsynstagande till sådana affärshändelser, som inträffa under återstoden av räkenskapsåret. Om den skattskyldige däremot icke begagnar sig av ifrågavarande möjlighet, kommer givetvis hela räkenskapsåret att i första hand betraktas såsom en beskattningsperiod och då läres den å 1945 belöpande delen av vinsten kunna fastställas endast genom användande av schablonmässiga metoder.

I övrigt föranleder det i propositionen framlagda förslaget icke någon erinran från utskottets sida.

I författningstekniskt hänseende innebär utskottets förslag den ändringen i det i propositionen framlagda förslaget till författningstext, att i 1 § tilläggas en bestämmelse om att skattskyldig, vars räkenskapsår icke sammanfaller med kalenderår, är oförhindrad att upprätta inventarium enligt i förslaget angivna grunder vid utgången av år 1945 i stället för vid räkenskapsårets utgång, därest han i samband därmed jämväl upprättar bokslut avseende samma tidpunkt enligt de grunder, som gälla för bokslut vid ordinarie räkenskapsår.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 376 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas, antaga följande såsom *utskottets förslag* betecknade

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

F ö r s l a g

till

förordning med särskilda bestämmelser angående inventering av varulager i samband med krigskonjunkturbeskattningens avveckling.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Skattskyldig, som är pliktig att föra handelsböcker, skall i det inventarium, som upprättas vid utgången av år 1945 eller, om räkenskapsåret icke sammanfaller med kalenderår, vid utgången av det räkenskapsår, som när-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

mast därefter går till ända, för varje i lagret ingående post av tillgångar, avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelse, angiva anskaffningsvärdet eller dagspriset vid bokslutstillfället (återanskaffningsvärdet); dock att skattskyldig som så önskar i stället må angiva utförsäljningspriset, under förutsättning att anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet kan på tillförlitligt sätt framräknas med utgångspunkt från det sålunda angivna priset.

Har skattskyldig vid tidigare inventeringar regelmässigt tillämpat annan tillförlitlig värderingsmetod än i första stycket sägs, må den skattskyldige även vid ifrågavarande inventering angiva värdena enligt nämnda metod, under förutsättning att anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet å inneiggande varulager kan på tillförlitligt sätt framräknas med utgångspunkt från de i inventariet angivna värdena.

Skattskyldig, vars räkenskapsår icke sammanfaller med kalenderår, är oförhindrad att upprätta inventarium enligt ovan angivna grunder vid utgången av år 1945 i stället för vid räkenskapsårets utgång, därest han i samband härmed verkställer vinstberäkning för tilländalupen del av räkenskapsåret enligt motsvarande grunder, som gälla beträffande årsbokslut.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

2 §.

Å inventarium, som i 1 § avses, skola två i inventeringen deltagande personer teckna en på heder och samvete avgiven försäkran att vid inventeringen icke någon lagertillgång uppsåtligen undantagits. Har den skattskyldige ensam företagit inventeringen, må dock försäkran som nu sagts undertecknas av honom ensam.

3 §.

Har skattskyldig icke vid upprättande av inventarium, varom i 1 § förmäles, iakttagit föreskrifterna i denna förordning, skall vid den taxering till krigskonjunkturskatt, som må komma att åsättas för inkomstökning under år 1945, av vederbörande taxeringsintendent lämnad uppgift angående varulagrets förkrigsvärde äga vitsord, där ej den skattskyldige visar att lagret haft annat värde.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)***4 §.**

Har någon, med vetskap om att samtliga lagertillgångar icke upptagits i skattskyldigs inventarium, därå tecknat försäkran som i 2 § sägs, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Har någon, utan att hava undersökt inventariets fullständighet i den omfattning som skäligen kan fordras, därå tecknat försäkran som nyss sagts, dömes, därest lagertillgång uteslutits ur inventariet, till straff varom i första stycket förmåles.

5 §.

Böter, som ådömas enligt denna förordning, tillfalla kronan.

6 §.

Vad i denna förordning stadgas äger icke tillämpning beträffande systembolag som avses i förordningen angående försäljning av rusdrycker, aktiebolaget vin- och spritcentralen eller aktiebolaget svenska tobaksmonopolet, ej heller beträffande annat aktiebolag från vilket utdelningen i sin helhet tillfaller staten.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Anvisningar*till 1 §.*

Som exempel på annan värderingsmetod som, därest den tidigare regelmässigt använts, må tillämpas vid ifrågavarande inventering må nämnas värdering till förkrigspris eller värdering till fasta styckepris. Förutsättning här för är emellertid, att anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet kan på tillförlitligt sätt framräknas med utgångspunkt från de angivna värdena.

I denna paragraf föreskrivna värderingsbestämmelser skola iakttagas vid inventeringen, men betaga icke den skattskyldige rätt att verkställa nedskrivning av de angivna värdena. Sådan nedskrivning skall öppet redovisas i inventariet.

Vid redovisningen av varulagret i inventariet bör skattskyldig uppdelas det samma i huvudgrupper med angivande av grunderna för de olika gruppernas värdering. Uppdelningen bör — för att underlätta ifyllandet av vederbörligt deklarationsformulär — lämpligen ske i enlighet med nedanstående tablå.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Varugrupp	Anskaffnings- eller återanskaff- ningsvärde	Förkrigsvärde	Bokfört värde
<i>Varor</i>			
Kuranta varor av förkrigskvalitet			
Okuranta varor av förkrigskvalitet			
Kuranta ersättningsvaror			
Okuranta ersättningsvaror			
Bränsle			
Övriga förbrukningsartiklar			
<i>Kontraherade, ej levererade varor</i>			
Varor av förkrigskvalitet			
Ersättningsvaror			
Bränsle			
Övriga förbrukningsartiklar			

Stockholm den 6 december 1945.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Wahlmark, Ekman, Björnsson, Herman Ericsson, Franzon, Sundelin, Näsgrd, Wehtje* och *Carl Eric Ericsson*, samt

från andra kammaren: herrar *Björklund, Hammarlund, Olsson* i Gävle, *Falk, Karlsson* i Grängesberg, *Fröderberg, Olson* i Göteborg, *Vigelsbo, Bladh* och *Karlsson* i Granebo.